

Wie de schoen past...

Frank Brokken is security manager bij het CIT. Met het instellen van deze functie probeert de RUG het 'security bewustzijn' bij de gebruikers van de universitaire ICT-voorzieningen te bevorderen. In zijn column houdt Frank ons op de hoogte van de stand van zaken met betrekking tot zijn missie.

Hoe belangrijk is privacy? Nou, vergeet het maar: niet alleen wordt die met het grootste gemak van de wereld bij herhaling geschonden, maar - en dat is mijns inziens minstens zo erg - vrijwel niemand vindt dat belangrijk.

Terrorismebestrijding

De filosofe Helen Nissenbaum meent dat de veronachtzaming van privacy een sterke situatie gebonden component heeft. Wie wel eens per vliegtuig reist weet dat je ten overstaan van de douane je privacy kunt vergeten. Zonder enig pardon kan alles wat je bij je hebt aan een intensief en soms intiem onderzoek worden onderworpen. Dat is interessant. Waarom, vraag je je af, wordt alles zo nauwkeurig onder de loep genomen? Terrorismebestrijding?

Volgens een recent overzicht van de TSA heeft de afgelopen jaren intensief scannen bij de toegang tot vertrekhallen van vliegvelden slechts tot de inbeslagname van enige beschermde dieren geleid. De terroristen zijn ook niet gek, en gaan niet voorzien van bommen en granaten door de toegangscontrole. We kunnen daarom rustig aannemen dat de intensieve inbreuk op onze privacy op vliegvelden niet meer status heeft dan de regendans die door de dorpsmagiër uit andere culturen wordt uitgevoerd.

Kinderspel

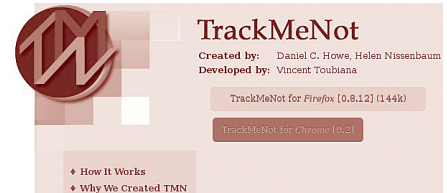
Nog een voorbeeld: soms, zo'n jaar of dertig geleden, gingen middelbare scholieren op excursie naar de DDR. Bij de voorbereiding op die reis werd de middelbare scholieren verteld dat het er in de DDR echt anders toeging dan bij ons: men moest niet verbaasd zijn wanneer er foto's en filmopnames zouden worden gemaakt bij het verlaten van een metrostation, want veel privacy was er niet in de DDR.

Veel privacy was er niet? Ha ha! Laat me niet lachen! Moet je nu eens door het centrum van Groningen of door de V&D lopen: let eens op de hoeveelheid camera's die je op allerlei plaatsen beloeren. Vergeleken met deze registratiemiddelen, aangevuld met de uitgebreide technologische mogelijkheden van tegenwoordig, was de inbreuk op de privacy in de DDR kinderspel. Maar wie stoort zich eraan? Eigenlijk niemand.

Is dat nou de schending van privacy? Nissenbaum constateert dat wij privacy associëren met de controle over wat er met onze persoonsgebonden informatie gebeurt. Maar dat standpunt houdt volgens Nissenbaum geen stand. Wanneer Google ons belooft dat we controle hebben over onze gegevens, wat betekent dat dan precies? Wie het weet mag het zeggen...

Privacy, zo stelt ze, heeft ook een sterk sociaal aspect: de informatie die wij beschikbaar stellen heeft ook (primair?) betrekking op anderen. Ooit een boek bij Amazon gelocht? Tien tegen een dat Amazon, op grond van het koopgedrag van anderen, probeert je ook nog enige andere boeken te verkopen.

Customers Who Bought This Item Also Bought

Lucratief

Dat fenomeen wordt door veel mensen als privacy-schending ervaren: die informatie wordt ons ongevraagd opgedrongen. Dat is interessant: ik ben geen filosoof, maar vind haar standpunt (verder uitgewerkt in haar boek 'Privacy in context' (2010, Stanford University Press) interessant genoeg om er eens goed kennis van te nemen.

Technieken zoals die door Amazon en Google worden gebruikt, worden niet primair gebruikt om te registreren wat *wij* doen, maar om het daaruit ontstane profiel te correleren aan wat *anderen* doen. Daarom krijgen we 'aangepaste' aanbiedingen: ons internetgedrag past op bestaande profielen, en (net zoals bij phishing) ook al reageert er maar een fractie van een procent op de aldus aangeboden info, dan nog is het voor de grote internetbedrijven lucratief om hier energie in te steken.

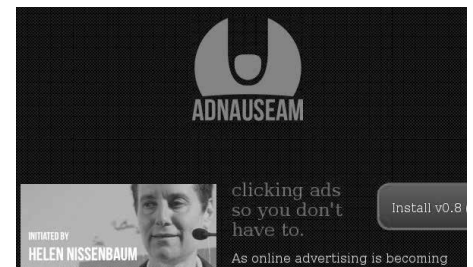
De stelling dat dit helemaal niet tot aantasting van onze privacy leidt, maar juist tot een aanpassing van wat wij onder privacy (dienen te) verstaan, wordt scherp door Nissenbaum bestreden. De positie die zij inneemt is dat de verwachtingen die in een bepaalde context bestaan niet door de technologie mag worden misbruikt 'omdat het kan'.

Als voorbeeld: bij een betaling per bank gaat het om de betaling per bank, of ik dat nou doe via een pinautomaat, via een fysieke storting van een bedrag in een bankfiliaal, dan wel via een transactie via de website van mijn bank. Het is de gemeenschappelijke context (hier dus een betaling per bank) waarvan de contextuele privacy-regels dienen te worden gerespecteerd, in plaats van je te verschuilen achter het slappe argument dat 'omdat het kan' de extra informatieverzameling is toegestaan.

Verwarring zaaien

Kunnen we zelf ook nog iets doen? Nissenbaum suggereert een techniek die ze 'obfuscation' noemt: laten we vooral veel verwarring zaaien. Om dit te bewerkstelligen is gereedschap beschikbaar dat iedereen in zijn/haar browser kan installeren. Ik geef een paar voorbeelden; gereedschap dat ik inmiddels ook in mijn browser heb geïnstalleerd:

- TrackMeNot (<http://cs.nyu.edu/trackmenot/>) is een plugin die tijdens zoekacties (bijv. op Google) naast datgene waar je feitelijk naar op zoek bent ook volstrekt ongerelateerde zoektermen opgeeft. Het antwoord daarop verdwijnt voor de gebruiker van de browser gewoon in het grote zwarte gat, maar door het toevallige karakter ervan kan de zoekmachine zich geen goed beeld meer vormen van de persoon die de zoekmachine gebruikt;

- AdNauseam (<https://dhowe.github.io/AdNauseam/>) is ook een leuke plugin: op elke advertentie die voorbijkomt, wordt 'geklikt', waardoor de online advertentiebedrijven geen mogelijkheid meer hebben om profielen op te stellen.

Meer weten? De nieuwssite 'De correspondent' publiceerde een interview met Helen Nissenbaum (<https://decorrespondent.nl/1998/Deze-bevlogen-professor-helpt-je-doorgronden-wat-privacy-is/225400389984-34878f90>). Bij dat interview vind je ook nog een paar interessante links naar gerelateerde onderwerpen.

Verder wens ik iedereen uiteraard veel internetplezier toe! 📖

Frank B. Brokken
(niet te volgen, tot walgens toe)